

METODICKÉ DOPORUČENÍ MŠMT PRO VZDĚLÁVÁNÍ DISTANČNÍM ZPŮSOBEM – shrnutí

Tento metodický materiál je určený školám, na které se vztahuje povinnost distančního způsobu vzdělávání za podmínek stanovených v § 184 a zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (*školský zákon*). Vzdělávání distančním způsobem nemůže zcela nahradit běžnou výuku se všemi jejími aspekty, včetně socializační role. Přes možné těžkosti při jejím zavádění a realizaci **má distanční výuka potenciál pro rozvoj klíčových kompetencí, digitální gramotnosti, rozvoj inovativních metod či posilování role formativní zpětné vazby v procesu učení.**

1. LEGISLATIVNÍ RÁMEC

Po zcela nových zkušenostech ze situace v druhém pololetí školního roku 2019/2020 byla ve školském zákoně novelou vyhlášenou pod č. 349/2020 Sb. s účinností ode dne 25. 8. 2020 stanovena pravidla pro vzdělávání distančním způsobem v některých mimořádných situacích uzavření škol či zákazu přítomnosti dětí, žáků nebo studentů ve školách. Zákonem je nyní nově stanovena:

- a) povinnost školy ve vymezených mimořádných situacích zajistit vzdělávání distančním způsobem** pro děti, pro které je předškolní vzdělávání povinné, žáky a studenty a zároveň
- b) je stanovena povinnost dětí, žáků nebo studentů se tímto způsobem vzdělávat**

1.1. Kdy škola musí začít povinně vzdělávat distančním způsobem

Pokud z důvodu:

- a) **krizových opatření** vyhlášených po dobu trvání krizového stavu podle krizového zákona, z důvodu nařízení **mimořádného opatření**, například mimořádného opatření Ministerstva zdravotnictví nebo krajské hygienické stanice podle zákona o ochraně veřejného zdraví
- b) nebo z důvodu **nařízení karantény**

není možná osobní přítomnost většiny (více než 50 %) žáků z jedné třídy ve škole, musí škola vzdělávat dotčené žáky distančním způsobem.

1.2. Kdy škola nemá povinnost vzdělávat distančním způsobem

Postačí naplnění jedné z těchto tří podmínek.

Za splnění předpokladů pro zahájení výuky distančním způsobem má škola povinnost u těchto žáků pokračovat ve vzdělávání distančním způsobem. Vzdělávání distančním způsobem škola uskutečňuje podle příslušného rámcového vzdělávacího programu a školního vzdělávacího programu **v míře odpovídající okolnostem**. Není tedy povinností je naplnit beze zbytku.

Škola nemá povinnost distančně vzdělávat v případě, že nejsou naplněna ustanovení bodu 1.1, tedy například:

- pokud ředitel školy vyhlásí „**ředitelské volno**“,
- pokud MŠMT škole schválí **změnu v organizaci školního roku**, a vzhledem k výše uvedeným pravidlům dále také zejména, pokud
- je žákům nařízena karanténa, ale **nejde o většinu třídy**, a to i v případě, kdy se v jiných třídách té samé školy vzdělávání distančním způsobem poskytuje,
- jsou žáci **nepřítomni z jiného důvodu** (např. nemoc).

Žáci, kterým není omezena osobní přítomnost ve škole, se nadále vzdělávají prezenčním způsobem.

Doporučuje se poskytovat ve škole nepřítomným žákům **studijní podporu na dálku**, např. formou zasílání materiálů, úkolů či výukových plánů na dané období. V tomto případě se žáci zapojují na bázi dobrovolnosti a s ohledem na své individuální podmínky. Je však velmi doporučeno, aby ve vzdělávání pokračovali.

1.3. Jakou povinnost má žák

Žáci jsou povinni se vzdělávat distančním způsobem ve vymezených případech. Způsob poskytování a hodnocení vzdělávání na dálku přizpůsobí škola podmínkám žáka pro toto vzdělávání (*zázemí, materiální podmínky, speciální vzdělávací potřeby, zdravotní stav atp.*).

1.4. Jak zapisovat do třídní knihy

Zásadou pro vedení třídní knihy je, aby z jejího obsahu bylo zřejmé, kdy přešla výuka na vzdělávání distančním způsobem a případně kterých žáků se týká – zejména v případě „smíšené výuky“. Dále se do třídní knihy zapisuje obdobným způsobem jako např. v případě projektového dne/výuky, včetně evidence absence. Pokud část třídy, která se vzdělává distančním způsobem, pracuje na jiném zadání než část třídy, která chodí do školy, zaznamenejte odlišnosti do třídní knihy. Případná absence žáků (*počet hodin*) při smíšené výuce se zapisuje v rozsahu dle standardního rozvrhu. Pro potřeby zápisu distanční výuky celé třídy/skupiny je stanoven speciální rozvrh. Rozsah absence se pak řídí tímto rozvrhem. **Absenci při distanční výuce je tedy nutné posuzovat podle zapojení do vzdělávání a výstupů, nikoli podle doby vzdělávacích aktivit.** Např. při asynchronní či off-line výuce nezáleží, v jaké denní době a jak rychle žák/student pracuje, nýbrž zda odevzdává úkoly či výstupy své práce ve stanoveném termínu nebo prokazuje snahu o plnění pokynů. Při synchronní výuce je nepřipojení se k on-line přenosu považováno za absenci, pokud s žákem či jeho zákonným zástupce nebyl individuálně dohodnut jiný způsob zapojení. Omluvená absence nemůže být důvodem ke sníženému stupni hodnocení. Pro omlouvání absencí v obecné rovině platí to stejné, co pro prezenční vzdělávání a řídí se školním řádem Arcibiskupského gymnázia. Absence je omlouvána prostřednictvím e-mailu.

1.5. Stravování

Nebude-li provoz školní jídelny přerušen, školní jídelna umožní odběr obědů v rámci školního stravování i žákům, kteří se povinně vzdělávají distančním způsobem. Žáci pak mají možnost podle svých aktuálních podmínek oběd odebrat.

Výdej obědů v jednorázovém obalu či jídlonosiči musí být v takovém případě organizován tak, aby respektoval všechna platná epidemiologická nařízení (*tzn. vyzvedávání obědů osobou, které nebyla nařízena karanténa ani zakázána přítomnost ve škole, případně bezkontaktní výdej z okna atp.*), dle možností a podmínek zařízení školního stravování.

2. ORGANIZACE VÝUKY PŘI OMEZENÍ PŘÍTOMNOSTI VE ŠKOLÁCH

V případě, že je nařízením karantény nebo mimořádnými opatřeními krajské hygienické stanice nebo opatřeními Ministerstva zdravotnictví znemožněna osobní přítomnost žáků ve škole, pak mohou nastat následující situace:

2.1. Prezenční výuka

V případě, že se opatření či karanténa týká pouze omezeného počtu žáků, který **nepřekročí více jak 50 % účastníků** konkrétní třídy, škola nemá povinnost poskytovat vzdělávání distančním způsobem a postupuje obdobně jako v běžné situaci, kdy žáci nejsou přítomní ve škole, např. z důvodu nemoci. Prezenční výuka probíhá běžným způsobem. Doporučuje se však poskytovat ve škole nepřítomným žákům **studijní podporu na dálku**, např. formou zasílání materiálů, úkolů či výukových plánů na dané období. Žáci se zapojují na bázi dobrovolnosti a s ohledem na své individuální podmínky.

2.2. Smíšená výuka

V případě, že se zákaz osobní přítomnosti ve škole (*onemocnění či karanténa*) týká **více než 50 %** žáků konkrétní třídy (*dále jen „třídy“*), je škola povinna **distančním způsobem** vzdělávat žáky, kterým je zakázána osobní účast na prezenční výuce. Ostatní žáci pokračují v **prezenčním vzdělávání**. V uvedených třídách probíhá tzv. „smíšená výuka“.

Způsob realizace smíšené výuky závisí na podmínkách školy. Smíšenou výuku nelze vždy zajistit pouhým vysláním prezenční výuky pro nepřítomné žáky, protože prezenční a distanční výuka se v mnohém liší (*například způsoby řízení aktivit jednotlivých žáků ve třídě a online, délka výukové jednotky v distančním a v prezenčním režimu atd.*). Pokud krajská hygienická stanice vyhodnotí, že menší část třídy nebyla v rizikovém kontaktu a může se dále bez rizika šíření nákazy účastnit prezenční výuky, je možné tyto žáky z organizačních důvodů zařadit do jiných tříd, u kterých probíhá prezenční výuka.

Pro smíšenou výuku může být upraven rozvrh tak, aby se prioritní vzdělávací oblasti spojily do tematických bloků a střídání odlišných předmětů po 45 minutách nekomplikovalo organizaci smíšené výuky. Pro část třídy vzdělanou na dálku bude prioritou zařazování českého a cizího jazyka, matematiky, přírodovědných a společensko-vědních témat a „výchovy“ budou řešeny formou tipů a inspirace pro volnočasové aktivity.

2.3. Distanční výuka

Pokud jsou splněny podmínky dle § 184 a školského zákona a zákaz osobní přítomnosti platí pro minimálně jednu celou třídu, probíhá v této třídě distanční výuka. Ostatní třídy se vzdělávají dále prezenčním způsobem ve standardním režimu. Pokud je zakázána přítomnost všech žáků školy, přechází na distanční výuku celá škola.

3. FORMY VZDĚLÁVÁNÍ DISTANČNÍM ZPŮSOBEM

Vzdělávání distančním způsobem může probíhat **formou on-line či off-line výuky**, jak je popsáno níže.

3.1. On-line výuka

Pojmem on-line výuka je obecně označován takový způsob vzdělávání na dálku, který probíhá zpravidla prostřednictvím internetu a je podporován nejrůznějšími digitálními technologiemi a softwarovými nástroji.

a) Při synchronní výuce je učitel propojen s žáky zpravidla prostřednictvím nějaké komunikační platformy v reálném (*stejném*) čase. Skupina **ve stejný čas na stejném virtuálním místě** pracuje na stejném/podobném úkolu. Častou formou této výuky je např.

realizace on-line hodin pomocí videokonferenčních nástrojů dle předem stanoveného rozvrhu. Tento způsob však také klade nároky na technické vybavení účastníků, na kvalitu internetového připojení a v neposlední řadě na časovou flexibilitu žáků a jejich rodin (*sdílení počítače ve stanovenou dobu atp.*). Při synchronní on-line výuce je náročnější individualizace vzdělávání a přizpůsobování obsahu, způsobu i tempa konkrétním účastníkům. Trvá-li synchronní on-line výuka delší časový úsek, v závislosti na věku účastníků klesá schopnost udržení pozornosti a může se projevit negativní vliv i na zdraví žáka (*dlouhodobá práce s počítačem v nevhodné poloze, sledování monitoru*). Proto **není vhodné synchronně realizovat kompletní rozvrh hodin**, jak je nastaven pro prezenční výuku. Při stanovování rozsahu výuky na dálku je třeba respektovat volný čas a jiné aktivity žáků.

b) Při asynchronní výuce žáci pracují v **jimi zvoleném čase vlastním tempem** na jim zadaných úkolech a společně se v on-line prostoru nepotkávají. Využívány pro tento druh práce mohou být nejrůznější platformy, portály, aplikace atp., a to jak k samotnému vzdělávání, tak i k zadávání úkolů a poskytování zpětné vazby. Zadávání úkolů probíhá podle rozvrhu hodin a pravidel pro distanční výuku. Učitel je k dispozici pro konzultace a individuální studijní podporu. Asynchronní on-line výuka umožňuje velkou míru individualizace, je vhodná tam, kde není možné zabezpečit všem účastníkům stejné podmínky.

3.2. Konzultace

Je třeba, aby učitel monitoroval zapojování jednotlivých účastníků a poskytoval jim individuální konzultace a studijní podporu. **Cílem je, aby nikdo nezůstal mimo systém a každý pracoval přiměřeně svým možnostem a podmínkám.** Konzultace je třeba nabízet v takové formě, aby byly dostupné všem bez rozdílu a aby měly patřičný efekt – může se jednat o telefonické hovory, on-line chat, e-maily či ve specifických případech osobní konzultace za dodržení všech hygienických pravidel a nařízených opatření.

3.3. Obecná doporučení k distančnímu způsobu vzdělávání

- Přizpůsobujte výuku možnostem žáků i pedagogů.
- Nepřeceňujte možnosti rodičů a žáků při vzdělávání na dálku, ale ani jejich možnosti nepodceňujte, snažte se zjistit, jaká je realita, řiďte se fakty, usilujte o častou zpětnou vazbu od účastníků a sami ji hojně poskytněte.
- Optimálním přístupem je diferenciací obtížnosti úkolů.
- Poskytněte žákům možnosti volby.
- Zadání formulujte jasně a konkrétně, ověřte si, že žáci vědí, co se od nich očekává.
- Stanovujte realistické termíny plnění úkolů.
- Rozvíjejte u žáků dovednost plánovat si práci.
- Podporujte skupinovou práci v on-line prostředí, v menších skupinách je práce efektivnější.
- Podporujte kontakty mezi účastníky navzájem, využívejte malé autonomní skupiny především u starších žáků a studentů.
- Čím mladší děti nebo žáci jsou, tím více potřebují přímý kontakt s učitelem.
- Při komunikaci se snažte o srozumitelná a jednoznačná zadání a pokyny.
- Buďte empatičtí a zajímejte se o to, jak jim učení jde, co jim případně nejde, jestli komunikují s ostatními spolužáky apod.
- Respektujte v přiměřené míře potřebu časové flexibility v rodinách.
- Umožněte rodičům i žákům získat informaci o dobrém/správném výsledku u samostatných prací.

- Vzdělávání musí být i za těchto podmínek takové, aby žáci měli chuť se učit a v učení pokračovat.

3.4. Doporučení pro 2. st. ZŠ a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií

Vzdělávání distančním způsobem pro žáky středních škol lze organizovat s ohledem na vysokou míru samostatnosti a rozvoje kompetencí této věkové kategorie. Je vhodné, aby výuka probíhala v **největší možné míře on-line**. Formy a metody by měly být voleny úměrně k digitálním dovednostem dané skupiny, je možné využívat on-line kanály pro přenos přednášek a organizaci následných diskusí, **nejrůznější digitální nástroje a on-line zdroje pro individuální i skupinovou práci**. Přestože jsou žáci schopni udržet pozornost a aktivitu po delší dobu, ani zde se nedoporučuje realizovat výuku dle standardního rozvrhu, nýbrž **sdužovat plánované učivo do tematických celků** a těm věnovat delší souvislý časový úsek, než je jedna vyučovací hodina. **Synchronní výuka by neměla přesáhnout tři vyučovací hodiny za sebou**. Je důležité, aby učitel byl žákům a studentům k dispozici pro skupinové i osobní konzultace a poskytoval každému jednotlivě kvalitní formativní zpětnou vazbu, která žákům i studentům pomáhá v rozvoji vlastního potenciálu a studijní autonomie. **Synchronní výuka by neměla přesáhnout tři vyučovací hodiny za sebou**.

4. VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (*dále SVP*) mají nárok na **poskytování podpůrných opatření školou a školským poradenským zařízením i při distančním způsobu vzdělávání**.

Zákonní zástupci by měli být informováni o **možnosti využití služeb školního poradenského pracoviště**, a to jak formou konzultací, tak formou poskytování péče speciálních pedagogů, případně školních psychologů. Školy by v této souvislosti měly dostupnými kanály zákonné zástupce informovat o časových údajích a možných komunikačních cestách pro spojení s tímto pracovištěm.

Školní poradenské pracoviště se v této souvislosti zaměřuje především na poskytování podpůrných opatření pro žáky se SVP a žáků mimořádně nadaných, spolupráci a komunikaci mezi školou a zákonnými zástupci a metodickou podporu učitelům a zákonným zástupcům při použití speciálně pedagogických postupů ve vzdělávání.

Pedagogická intervence a předmět pedagogické péče je nadále poskytován prostřednictvím on-line komunikace osobou, která toto podpůrné opatření realizuje i v běžném režimu školy.

Hodnocení žáků se SVP je vykonáváno na základě konkrétních pravidel nastavených v doporučení žáka vydaném školským poradenským zařízením a v souladu s pravidly hodnocení žáků. **Průběžná formativní zpětná vazba** může významným způsobem podpořit motivaci žáka k učení a konkrétní pokroky, a proto je u dětí/žáků/studentů se SVP výrazně doporučováno.

5. JAK ZAPOJIT VŠECHNY

Škola má mít připraveny postupy, jak zapojit do distančního způsobu vzdělávání žáky, kteří **nemají doma podmínky pro on-line výuku** a nemohou využít školou zapůjčenou techniku, a to z jakéhokoliv důvodu. V takovém případě je potřeba realizovat distanční způsob vzdělávání pomocí metod off-line výuky. Důležité je s dětmi a s jejich zákonnými zástupci, kde lze tyto komplikace předpokládat, **podporovat průběžnou komunikaci**, informovat je,

že může dojít na distanční způsob vzdělávání a domluvit se s nimi na konkrétní formě komunikace pro takový případ.

Pokud se žák nezapojuje do distanční výuky, ale má zajištěnu potřebnou techniku, je třeba, aby ho **škola aktivně kontaktovala jinými způsoby**, telefonicky, SMS, prostřednictvím chatovací aplikace, spolužáků, nebo kontaktovala rodiče žáka a zjistila důvody pro neúčast ve vzdělávání a pomohla překážky odstranit.

Škola musí včasným **nácvikem při prezenční výuce předcházet problému**, že žák neumí zacházet s příslušnými komunikačními nástroji nebo technikou. Rodiče nemusí být schopni v tomto pomoci a žák by byl vyřazen ze vzdělávání. **Cílem je, aby případný přechod na distanční výuku byl maximálně plynulý a aby distanční způsob vzdělávání fungoval.**

6. ZPŮSOBY A PRAVIDLA HODNOCENÍ

Způsob hodnocení distančního způsobu vzdělávání přizpůsobí škola podmínkám žáka pro tento způsob vzdělávání.

Při výuce distančním způsobem je **poskytování kvalitní zpětné vazby nepostradatelné, neboť podporuje motivaci a ukazuje cestu k dosahování pokroku**. Úkolem učitele po dobu vzdělávání na dálku je průběžně monitorovat zapojení a aktivitu všech žáků, poskytovat jim v přiměřeném čase zpětnou vazbu, podporovat je v hledání řešení a motivovat k dalšímu pokroku. V případě, že se žák nezapojuje nebo se zapojuje v nedostatečné míře, je potřeba, aby učitel zjišťoval důvody a ve spolupráci se zákonnými zástupci a zletilými žáky a studenty hledal způsoby, jak žáka podpořit a zvýšit míru jeho zapojení. V závažnějších případech je vhodné, aby učitel o situaci informoval vedení školy a byl zvolen koordinovaný přístup.

Distanční způsob výuky je vhodnou příležitostí pro **sebehodnocení** žáků, které představuje důležitou součást vzdělávání a posiluje schopnost žáků sledovat a hodnotit rozvoj svých vědomostí a dovedností. Proto je vhodné zadání pro žáky formulovat tak, aby z nich byla jasná kritéria dobrého výkonu, a využívat při vzdělávání na dálku nejrůznější nástroje podporující autoevaluaci (*např. Kahoot, Socrative Microsoft Forms, GoogleForms, testovací moduly ve školních informačních systémech, nejrůznější mobilní aplikace atp.*).

Při hodnocení v průběhu distančního vzdělávání škola dodržuje pravidla a kritéria hodnocení, která jsou dle školského zákona součástí školního řádu konkrétní školy. Pokud to situace vyžaduje, je možné školní řád v této oblasti upravit/doplnit tak, aby odpovídal i požadavkům případného distančního způsobu vzdělávání.

7. NAPLŇOVÁNÍ RVP A ŠVP

Vzdělávání distančním způsobem škola uskutečňuje podle příslušného rámcového vzdělávacího programu (*RVP*) a školního vzdělávacího programu (*ŠVP*) **v míře odpovídající okolnostem**.

Není možné a ani doporučované, aby školy vzdělávaly děti a žáky v plném souladu s ŠVP a v plném rozsahu plánovaném pro prezenční výuku. Lze tedy doporučit, aby se **školy zaměřily zejména na aplikaci znalostí a dovedností**, aby žáci byli schopni nabyté znalosti a dovednosti využívat širěji při řešení nejrůznějších situací. Ve středních školách bude vhodné soustředit se na **rozhodující předměty související s profilem absolventa** a předměty společné části maturitní zkoušky. V neposlední řadě je vhodné položit důraz na cílený rozvoj kompetence k učení, jejíž úroveň měla významný dopad na schopnosti žáků vzdělávat se samostatněji i pomocí výuky na dálku a bude mít zásadní význam i při očekávatelných organizačních komplikacích ve školním roce 2020/2021.

Při **krátkodobých úsecích distanční výuky (karanténa třídy na 10 dnů)** je možné zaměřit aktivity projektovým způsobem na průřezové téma propojující více vzdělávacích oblastí,

případně se soustředit na vzdělávací obsahy snadněji realizovatelné při distančním způsobu vzdělávání (*samostatná práce a kreativní činnost, tematické celky, pro které existuje dostatečná studijní opora, např. formou vzdělávacích pořadů, výukových videí, digitálních učebních materiálů atd.*). Ostatní oblasti je možné přesunout do období po návratu k prezenční výuce.

Při **dlouhodobém zákazu osobní přítomnosti** ve školách, který trvá déle než 2 týdny, je třeba dát prioritu vzdělávací oblasti v ŠVP, zaměřit se především na očekávané výstupy dle příslušného RVP a věnovat se zejména všeobecným profilovým předmětům, na středních školách také stěžejním odborným předmětům vyplývajícím z profilu absolventa.

8. MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ VYBAVENÍ A SOFTWARE NÁSTROJE

Učitel má k dispozici **počítač či přenosné zařízení** (*notebook nebo tablet*).

– Učitel má přístup k hardware a software, který umožňuje přenos informací a komunikaci s dětmi/žáky/studenty a rodiči on-line formou (*například webkamera, sluchátka či reproduktor a mikrofon*).

– Škola má předem určenou techniku, která v případě přechodu na vzdělávání distančním způsobem může být zapůjčena žákům, kteří ji potřebují. **Zápůjčka techniky** je řešena smlouvou o výpůjčce.

– Je předem stanovena a připravena **jednotná softwarová platforma**, komunikační kanál a společná pravidla pro komunikaci s žáky i rodiči.

– Na všech počítačích či přenosných zařízeních ve vlastnictví školy jsou **platné licence** operačního systému a příslušné softwarové aplikace.

Pro komunikaci mezi školou a rodiči byla zvolena jednotná komunikační platforma, ať už se jedná o komunikaci s vedením školy nebo jednotlivými učiteli.

9. KOMUNIKACE S RODIČI (NEJENOM) PŘI VZDĚLÁVÁNÍ DISTANČNÍM ZPŮSOBEM

Je třeba, aby školy hledaly optimální nastavení podoby vzdělávání ve spolupráci s rodiči, snažily se zohlednit, že v rodinách může být více dětí, které se současně vzdělávají na dálku, jsou v různých ročnících nebo školách, mají omezený počet digitální techniky, že sami rodiče možná vykonávají svou práci z domova a že to všechno je potřeba sladit. Povinnost poskytovat žákům vzdělávání náleží škole a tuto povinnost nelze bez dalšího přenášet na rodiče. Na druhou stranu **rolí rodičů je především podporovat své dítě, aby dostalo své povinnosti vzdělávat se**, posilovat jeho vnitřní motivaci k učení a ochotu převzít odpovědnost za své vzdělávání. Pro komunikaci mezi školou a rodiči je rovněž vhodné zvolit jednotnou komunikační platformu – e-maily, webové stránky školy.

Dobře nastavená struktura informací je efektivní i při frekvenci rozesílání 1-2x týdně.

10. MONITOROVÁNÍ, VYHODNOCOVÁNÍ, PŘIZPŮSOBOVÁNÍ

Je velmi pravděpodobné, že situace a okolnosti se budou měnit a že ne všechna školou a učiteli nastavená pravidla se ukáží jako funkční. Proto, aby vzdělávání distančním způsobem bylo skutečně efektivní, je třeba celý proces neustále monitorovat, vyhodnocovat a přizpůsobovat aktuálním podmínkám.

Na nejnižší úrovni **učitel-žák-rodič** je třeba, aby měl učitel vždy přehled o podmínkách, zapojování a aktivitě každého jednotlivého žáka i o tom, jak se žákům daří osvojovat si konkrétní znalosti a dovednosti. **Stejně jako učitel poskytuje pravidelně zpětnou vazbu žákům, má o tuto zpětnou vazbu žádat také žáky i rodiče.** Úkolem učitele je na základě

tohoto monitoringu přizpůsobovat výuku na dálku potřebám jednotlivců i skupiny tak, aby byla co nejefektivnější.

Monitorovat je však potřeba i na úrovni **škola-učitel-třída**. Úkolem vedení školy je nejenom zajistit jednotná organizační pravidla, ale také řídit pedagogický proces jako takový. Je zřejmé a správné, že každý učitel volí trochu odlišné metody a formy v rámci vymezených hranic, **avšak vedení školy by mělo neustále monitorovat vzdělávací proces jako celek:** personálně-technické možnosti, počty žáků ve třídách/předmětech, které se nedaří dostatečným způsobem zapojit do výuky, zpětnou vazbu od učitelů v oblasti stanovených pravidel, zpětnou vazbu od rodičů, případné stížnosti. **Pokud se ve škole nastavená jednotná pravidla neosvědčí, je vhodné je revidovat a upravit.**

DOPLNĚNÍ PRO UČITELE

1. PERSONÁLNÍ PODMÍNKY

O konkrétním způsobu organizace výuky (*prezenční, distanční, „smíšené“*) rozhoduje ředitel školy s ohledem na právní předpisy a aktuální možnosti a podmínky školy.

Obecně platí, že všichni zaměstnanci musí plnit své pracovní povinnosti vyplývající z organizace distanční výuky stanovené ředitelem školy. Pedagogický pracovník je povinen být na pracovišti zaměstnavatele v době stanovené rozvrhem své přímé pedagogické činnosti, současně ale není vyloučena obecně zakotvená možnost dohodnout se v případě distančního způsobu vzdělávání na jiném místě výkonu práce – odlišném od pracoviště zaměstnavatele. Tato možnost dohodnout se na místě výkonu práce odlišném od pracoviště zaměstnavatele je i u učitelů, jimž byla nařízena karanténa, nebrání-li tomu zdravotní stav zaměstnance a jsou-li dodržena všechna stanovená omezení. V takovém případě je možné odmítnout vypsání potvrzení o „pracovní neschopnosti“ ošetřujícím lékařem, lékaře informovat o shodě zájmu zaměstnance se zaměstnavatelem na pokračování výkonu práce za podmínek karantény, tedy typicky z domova. Pedagogický pracovník je v tomto režimu hmotně zabezpečen mzdou (*mzdou*) za vykonanou práci, protože učitelé budou větší měrou konat práce související s PPČ a jejich pracovní doba 40 hod. týdně se nemění. Pokud zaměstnanec nebude uplatňovat nárok na nemocenskou, **vystaví ošetřující lékař potvrzení o nařízení karantény na tiskopise Ministerstva zdravotnictví**, nikoli na tiskopise ČSSZ. I pokud vystaví ošetřující lékař nařízení karantény na tiskopise ČSSZ a zaměstnanec bude pracovat z domova, je tato situace řešitelná – zaměstnavatel oznámí ČSSZ, ve které dny zaměstnanec pracoval (*povinnost oznámit rozhodné skutečnosti pro výplatu dávky*) a za tyto dny dávka nebude vyplacena.

Rozvrh přímé pedagogické činnosti (PPČ) pedagogických pracovníků určuje ředitel a ten tento rozvrh může měnit. Změna v rozvrhu musí být oznámena předem, zpravidla v předstihu 3 dnů. Pokud není vzhledem k situaci možné oznámit změnu s předstihem, je o ní pedagogický pracovník informován v nejkratším možném termínu.

V důsledku přechodu na vzdělávání distančním způsobem se může stát, že ředitel nebude moci přidělit „**předepsaný počet**“ **hodin PPČ** podle nařízení vlády č. 75/2005 Sb. Pedagogickým pracovníkům se však **mzda nekrátí**.

2. ZPŮSOBY A PRAVIDLA HODNOCENÍ

Způsob hodnocení distančního způsobu vzdělávání přizpůsobí škola podmínkám žáka pro tento způsob vzdělávání.

Při výuce distančním způsobem je **poskytování kvalitní zpětné vazby nepostradatelné, neboť podporuje motivaci a ukazuje cestu k dosahování pokroku**. Úkolem učitele po dobu vzdělávání na dálku je průběžně monitorovat zapojení a aktivitu všech žáků, poskytovat jim v přiměřeném čase zpětnou vazbu, podporovat je v hledání řešení a motivovat k dalšímu pokroku. V případě, že se žák nezapojuje nebo se zapojuje v nedostatečné míře, je potřeba, aby učitel zjišťoval důvody a ve spolupráci se zákonnými zástupci a zletilými žáky a studenty hledal způsoby, jak žáka podpořit a zvýšit míru jeho zapojení. V závažnějších případech je vhodné, aby učitel o situaci informoval vedení školy a byl zvolen koordinovaný přístup. Distanční způsob výuky je vhodnou příležitostí pro **sebehodnocení** žáků, které představuje důležitou součást vzdělávání a posiluje schopnost žáků sledovat a hodnotit rozvoj svých

vědomostí a dovedností. Proto je vhodné zadání pro žáky formulovat tak, aby z nich byla jasná kritéria dobrého výkonu, a využívat při vzdělávání na dálku nejrozličnější nástroje podporující autoevaluaci (např. Kahoot, Socrative Microsoft Forms, GoogleForms, testovací moduly ve školních informačních systémech, nejrozličnější mobilní aplikace atp.).

Při hodnocení v průběhu distančního vzdělávání škola dodržuje pravidla a kritéria hodnocení, která jsou dle školského zákona součástí školního řádu konkrétní školy. Pokud to situace vyžaduje, je možné školní řád v této oblasti upravit/doplnit tak, aby odpovídal i požadavkům případného distančního způsobu vzdělávání.

3. JAK UPRAVIT ŠKOLNÍ ŘÁD

Školní řád by měl reflektovat odlišnosti a specifika vzdělávání distančním způsobem. Podle konkrétních podmínek školy a platného znění školního řádu je třeba vyhodnotit, zda je potřebné doplnit informace a upravit především oblasti týkající se:

- **způsobu komunikace** s dětmi, žáky, jejich zákonnými zástupci a zletilými žáky a studenty, zejména vymezení konkrétní jednotné platformy a způsobu komunikace,
- **způsobu stanovování pravidel a organizace** vzdělávání distančním způsobem v konkrétních podmínkách školy – např. uvést a případně blíže specifikovat školou přednostně využívané způsoby distanční výuky on-line (*synchronní, asynchronní*) i off-line, možnosti a podmínky školy k zapůjčení potřebné ICT techniky pro žáky v případě potřeby, pravidla při předávání materiálů mezi školou a žáky při off-line výuce, rámcová pravidla pro časové rozvržení výuky apod.
- **omlouvání neúčasti** na distančním způsobu vzdělávání, pokud znění pravidel pro omlouvání není vhodné pro situace, které mohou vznikat při distančním způsobu vzdělávání
- **hodnocení výsledků** vzdělávání, aby byly uvedeny školou preferované a využívané způsoby hodnocení při distanční výuce – slovní hodnocení s formativní zpětnou vazbou, sebehodnocení žáků, zapojení zákonných zástupců v procesu hodnocení atd., jejich základní pravidla a zásady

4. INTERNÍ EVIDENCE ZMĚN ŠVP

V situaci, kdy je distanční způsob vzdělávání realizován v takovém rozsahu, že má dopad na změny ve vzdělávacích obsazích a tematických plánech, **není nutné tyto změny provést ihned ve formě úprav ŠVP**. Plně postačí připravit interní evidenci změn ve vzdělávacím obsahu jednotlivých vyučovacích předmětů a ročníků, která bude součástí dokumentace školy.

Rozsah a podobu této interní evidence určuje ředitel školy a informuje o ní všechny učitele, žáky, studenty a zákonné zástupce.

Pro zjednodušení a názornost je např. možné vše stručně **zaznamenat do jednoduché tabulky**, ve které bude pro daný předmět a ročník uvedeno:

- a) jaká témata (*případně učivo*) byla v období od zahájení distančního vzdělávání realizována v plné šíři,
- b) jaká témata (*případně učivo*) byla realizována v redukované podobě, tedy jen částečně (*tzv. co z daného obsahu by žáci měli zvládat*),
- c) jaká témata (*případně učivo*) se zcela přesunou do dalšího školního roku,
- d) jaká témata (*případně učivo*) budou zcela vypuštěna.

Až to bude možné, vrátí se škola zpět ke vzdělávání dle platného ŠVP, případně provede úpravy svého ŠVP.

Škola musí včasným **nácvikem při prezenční výuce předcházet problému**, že žák neumí zacházet s příslušnými komunikačními nástroji nebo technikou. Rodiče nemusí být schopni v tomto pomoci a žák by byl vyřazen ze vzdělávání. **Cílem je, aby případný přechod na distanční výuku byl maximálně plynulý a aby distanční způsob vzdělávání fungoval.**